

شماره آزمون: ۸	به نام خداوند جان و خرد	سؤالات درس: فارسی ۲
درس: در کوی عاشقان		پایه تحصیلی: یازدهم
تعداد سؤالات: ۳۱		(کلیه رشته‌ها)
قلمرو زبانی:		
۱- واژه «میریدان» در عبارت «مولانا آن چنان در معارف شمس غرق شد که میریدان خود را از یاد برد.» در کدام معنا به کار برفته است؟		
(د) طرفداران	(ج) ارادتمندان	(ب) دوستداران (الف) پیوستگان
۲- در کدام گزینه، واژه‌ای مقابل «طریقت» به کار رفته است؟		
(الف) زود باشد که این پسر تو، آتش در سوختگان عالم زند.		
(ب) بهاءولد از آنجا که دیار روم پادشاهی دانا و صاحب بصیرت داشت، بدان نواحی هجرت گزید.		
(ج) جلال‌الدین در مدرسه به درس علوم دینی و ارشاد می‌پرداخت و طالبان علوم شریعت در محضر او حاضر می‌شدند.		
(د) مولانا مردی زردچهره و باریک اندام و لاغر بود و چشمانی سخت جذاب داشت و از نظر اخلاق و سیرت، ستوده اهل حقیقت بود.		
۳- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳		
- جلال‌الدین محمد به (اصرار - اسرار) میریدان و شاگردان پدر، مجالس درس و وعظ را به‌عهده گرفت.		
۴- در کدام عبارت، «غلط املايي» وجود دارد؟		
(الف) هنگامی که بهاءولد مناسک حج را به پایان برد، در بازگشت به طرف شام روانه گردید.		
(ب) بهاءولد از آنجا که دیار روم پادشاهی دانا و صاحب بصیرت داشت، بدان نواحی هجرت گزید.		
(ج) چون یاران مولانا به آزار شمس برخاستند شمس، ناگزیر دل از قونیه برکند و عزم کرد که دیگر بدان شهر پرغوغا باز نیاید.		
(د) پس از این، جلال‌الدین مدتی در شهر حلب به تحصیل علوم پرداخت و سپس عازم دمشق شد.		
۵- در عبارت زیر، دو نقش تبعی متفاوت (غیر تکراری) بیابید و بنویسید. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳		
«بهاءولد از آنجا که دیار روم از تاخت و تاز سپاه مغول برکنار بود و پادشاهی دانا و صاحب بصیرت داشت، بدان نواحی هجرت کرد. او به همت یاران نزدیک خود، شیخ صلاح‌الدین زرکوب و حسام‌الدین چلبی، به نشر معارف الهی مشغول بود.»		
۶- باتوجه به ابیات زیر، به سؤالات پاسخ دهید. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳		
گمان مبر که مرا درد این جهان باشد	«به روز مرگ، چو تابوت من روان باشد	
به دام دیو در افتی، دریغ آن باشد»	برای من مگری و مگوی دریغ دریغ	
(الف) در بیت اول، چند متمم وجود دارد؟		
(ب) یک حرف ربط وابسته‌ساز مشخص کنید.		
(ج) کدام واژه در بیت دوم، نقش تبعی دارد؟		
(د) «مسند» در جمله آخر، صفت اشاره است.		
☐ نادرست	☐ درست	

۷- نقش واژه مشخص شده در متن «چون به نیشابور رسید، با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد.» در کدام یک از نمونه‌های زیر مشهود است؟

الف) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر کز دیو و دد ملولم و انسامم آرزوست

ب) کسی بیامد که «شیخ تو را می‌خواند» برفتم.

ج) روزی درویشی مرا بنشاند بود تا از حکایت‌های شیخ ما، او را چیزی می‌نوشتم.

د) مولانا به همت یاران نزدیک خود، شیخ صلاح‌الدین زرکوب و سپس حسام‌الدین حسن چلی، به نشر معارف الهی مشغول بود.

۸- در متن زیر، نوع «نقش‌های تبعی» را مشخص کنید.

«پدر جلال‌الدین، محمد بن حسین خطیبی، از دانشمندان روزگار خود بود. به سبب هراس از بی‌رحمی‌ها و کشتار لشکر مغول و رنجش از خوارزم‌شاه، ناچار از بلخ مهاجرت کرد.»

۹- درباره کاربرد «را» در بیت زیر توضیح دهید.

«دردی است غیر مُردن، کان را دوا نباشد پس من چگونه گویم کاین درد را دوا کن»

۱۰- در کدام گزینه، نقش کلمات مشخص شده، به ترتیب درست آمده است؟ سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

«به دلیل سیر و سفر و البته جست‌وجو و پرواز در عالم معنا، او را شمس پرنده می‌گفتند.»

الف) قید، متمم، مسند ب) معطوف، صفت فاعلی، بدل

ج) قید، مضاف‌الیه، متمم د) قید، مضاف‌الیه، مسند

۱۱- بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«برای من مگرِی و مگو دریغ! دریغ! به دام دیو در افتی، دریغ آن باشد»

الف) زمان فعل «در افتی» را بنویسید.

ب) در مصراع دوم، نقش و مرجع ضمیر «آن» را بنویسید.

۱۲- نقش ضمیرهای پیوسته در کدام یک از سروده‌های زیر متفاوت است؟

الف) نَزند آن دل، که او خواهد نَزندش

ب) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش

ج) چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟

د) با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن

۱۳- با توجه به بیت زیر، درستی یا نادرستی گزاره‌های داده شده را تعیین کنید.

«هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست؟»

الف) واژه «راست» نقش تبعی تکرار دارد. درست نادرست

ب) «آواز عشق» و «عزم تماشا» هردو ترکیب اضافی است. درست نادرست

قلمرو ادبی:

۱۴- واژه «ماه / مه» در کدام بیت، آرایه استعاره نیست؟ سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

الف) به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را

ب) فرزند عزیز را به صد جهد بنشانند چو ماه در یکی مهد

ج) چون رایب عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان‌گیر

۱۵- کتابی است عرفانی در مورد زندگی ابوسعید ابوالخیر. نام این کتاب «تذکره‌الاولیا / اسرارالتوحید» است و

نویسنده آن (محمد بن منور - عطار نیشابوری) نام دارد. سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

۱۶- بخش مشخص شده در سروده زیر، بیانگر کاربرد کدام آرایه ادبی به جز کنایه است؟

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

بیداری زمانه با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / «رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن»

۱۷- آرایه مشترک متون زیر (مجاز - حس آمیزی) است.

الف) طوری که طعن و ناسزای دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی‌داد و به نرمی و حسن خلق آنان را به راه راست می‌آورد.

ب) به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های زرین بکشید سوی خانه، مه خوب خوش‌لقا را

۱۸- با توجه به آرایه «یهام» مصراع دوم بیت زیر را به دوشکل معنی کنید.

«رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن ترک من خراب شبگرد مبتلا کن»

۱۹- آرایه‌های ادبی به کار رفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟ (در ستون

«ب» یک مورد اضافی است).

الف	ب
الف) از این رو به شمس روی آورد و با او به صحبت و خلوت نشست.	(۱) استعاره
ب) به من آورید آخر، صنم گریز پا را	(۲) مراعات نظیر
ج) شمس را از هر کوی و برزن جست‌وجو می‌کرد.	(۳) تشخیص
د) باز همان‌جا رویم، جمله که آن شهر ماست	(۴) تضاد
	(۵) مجاز

۲۰- کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر، سبب خلق آرایه ادبی..... شده است.

«هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست؟»

۲۱- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

«به روز مرگ، چو تابوت من روان باشد گمان مبر که مرا درد این جهان باشد»

الف) کدام واژه‌ها در این بیت، در معنی غیر حقیقی به کار رفته‌اند؟

ب) معنی کنایی «درد این جهان داشتن» چیست؟

۲۲- هریک از آثار «مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد، زندگانی جلال‌الدین محمد، اسرارنامه، تذکرةالاولیا» با کدام

یک از توضیحات زیر متناسب است؟

الف) کتابی است که عطار آن را به مولانا هدیه داد.

ب) کتابی است عرفانی از عطار نیشابوری.

ج) این اثر از نوشته‌های بدیع‌الزمان فروزانفر است.

د) نویسنده این کتاب به دایه معروف بود.

قلمرو فکری:

۲۳- با توجه به درس «در کوی عاشقان» و غیبت شمس، مفهوم بیت:

«اگر او به وعده گوید که دمی دگر بیایم همه وعده مکر باشد، بفریید او شما را»

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

در ارتباط با شخصیتی فریبکار است یا معشوقی دست‌نیافتنی؟

۲۴- بیت «کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست؟ چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟» بیانگر چه دیدگاهی

است؟

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

۲۵- کدام گزینه با بیت «چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

چمنم» بیشترین ارتباط معنایی را دارد؟

الف) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم

ب) مرغ باغ ملکوت، نیم از عالم خاک

ج) باز همانجا رویم، جمله که آن شهر ماست

د) چند روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم

۲۶- در عبارت «مولانا جلال‌الدین با همه علم و استادی خویش، خدمت شمس زانو زد و نوآموز گشت.» به کدام ویژگی مولانا اشاره شده است؟

۲۷- مفهوم کدام بیت با عبارت «پذیرفتم و باز دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است، حساب این نتوانم داد.» یکسان است؟

الف) کسی نیک بیند به هر دو سرای	که نیکی رساند به خلق خدای
ب) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست	ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست
ج) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرسد	چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟
د) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم	باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست

۲۸- در جمله «این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند»:

الف) این سخن از زبان چه کسی گفته شده است؟

ب) منظور از «این پسر» چه کسی است؟

ج) مفهوم این جمله را بنویسید.

۲۹- درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید.

«حکایت‌نویس مباش. چنان باش که از تو حکایت کنند.»

۳۰- هریک از موارد زیر، با کدام مورد در جدول داده‌شده، مفهوم مشترکی دارد؟ (یک مورد در جدول اضافی است).

الف) چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است	روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم
ب) بروید ای حریفان، بکشید یار ما را	به من آورید آخر، صنم گریزیا را
ج) به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های زرین	بکشید سوی خانه، مه خوب خوش‌لقا را

۱	ای آفتاب حسن، برون آ، دمی ز ابر	کان چهره مشعشع تابانم آرزوست
۲	آیا این چه سر است که خاک در کمال مذلت و خواری، با حضرت عزت و کبریایی، چندین ناز می‌کند.	
۳	ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم	باز همان جا رویم، جمله، که آن شهر ماست
۴	اگر لطفش قرین حال گردد	همه ادبارها، اقبال گردد

۳۱- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید.

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

- کدام دانه در زمین فرو رفت که نرسد چرا به دانه انسانیت این گمان باشد